

Αρχική σελίδα>Αναζήτηση επαγγελματία του νομικού κλάδου>Αναζήτηση εμπειρογνώμονα Αναζήτηση εμπειρογνώμονα

Λουξεμβούργο

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης τηρεί μητρώο δικαστικών πραγματογνωμόνων. Το μητρώο διακρίνει τους πραγματογνώμονες σε 12 τομείς. Είναι διαθέσιμο σε όλους τους επαγγελματίες και στο κοινό **εδώ**. Αν και το μητρώο έχει σχεδιαστεί για ποινικές και διοικητικές υποθέσεις, χρησιμοποιείται και για αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Τα δικαστήρια δεν υποχρεούνται να διορίζουν πραγματογνώμονες που περιλαμβάνονται στο μητρώο, αλλά συνήθως το πράττουν.

Οι επαγγελματίες υποβάλλουν αίτηση στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για να εγγραφούν στο μητρώο. Πλήρης φάκελος (που περιλαμβάνει δίπλωμα στον εν λόγω τομέα, απόδειξη επαγγελματικής πείρας, βιογραφικό σημείωμα και απόσπασμα ποινικού μητρώου) αποστέλλεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο στη συνέχεια ξεκινά διαδικασία επαλήθευσης, μεταξύ άλλων, της αξιοπιστίας του πραγματογνώμονα. Το υπουργείο αποφασίζει εάν θα καταχωρίσει τον πραγματογνώμονα ελέγχοντας τα προσόντα του υποψηφίου (συμπεριλαμβανομένων των πτυχίων στον τομέα και της περαιτέρω εκπαίδευσης) και την πείρα του. Σε περίπτωση εγγραφής στο μητρώο, οι πραγματογνώμονες πρέπει να δώσουν όρκο ενώπιον του δικαστηρίου.

Μόλις οι πραγματογνώμονες οριστούν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και ορκιστούν από το δικαστήριο, το περιεχόμενο του μητρώου δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα του Λουξεμβούργου. Μετά την εγγραφή τους στο μητρώο, οι πραγματογνώμονες δεν έχουν κάποια ιδιαίτερη υποχρέωση. Δεν χρειάζεται να αποστέλλουν έκθεση δραστηριότητων στο υπουργείο. Δεν υποχρεούνται να παρακολουθούν συνεχή εκπαίδευση. Το μητρώο επικαιροποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να ανακληθούν εάν παραβούν τις υποχρεώσεις τους ή τους επαγγελματικούς κανόνες δεοντολογίας ή για άλλους σοβαρούς λόγους. Τέτοιοι λόγοι συντρέχουν αν δεν πληρούν πλέον τα απαιτούμενα προσόντα, αν έχουν επιδείξει αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή αν δεν παρέχουν πλέον τα απαιτούμενα εχέγγυα αξιοπιστίας, π.χ. αν έχουν καταδικαστεί για ποινικό αδίκημα. Ο πραγματογνώμονας απαλλάσσεται από τα καθήκοντά του με απόφαση του υπουργού, κατόπιν γνωμοδότησης του εισαγγελέα και ακρόασης του ενδιαφερόμενου πραγματογνώμονα. Η απαλλαγή από τα καθήκοντα λαμβάνει τη μορφή ανάκλησης με υπουργικό διάταγμα. Η ανάκληση μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου. Δεν υπάρχει ειδικός κώδικας συμπεριφοράς ή δεοντολογίας για τους πραγματογνώμονες. Ωστόσο, πρέπει να τηρούνται οι κώδικες δεοντολογίας και οι λοιποί επαγγελματικοί κώδικες που ισχύουν για το συγκεκριμένο επάγγελμα του πραγματογνώμονα.

II. Προσόντα των πραγματογνωμόνων

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να έχουν φτάσει σε ορισμένο επίπεδο εκπαίδευσης στο πεδίο ειδίκευσής τους προκειμένου να αποκαλούνται πραγματογνώμονες. Τα εν λόγω πτυχία είναι απαραίτητα για την εγγραφή τους στο μητρώο πραγματογνωμόνων που τηρείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Οι πραγματογνώμονες δεν χρειάζεται ούτε να είναι μέλη επαγγελματικής οργάνωσης προκειμένου να ασκούν το επάγγελμά τους ως πραγματογνώμονες, ούτε να βελτιώνουν τακτικά τις δεξιότητές τους (δεν υπάρχει σύστημα συνεχούς νομικής εκπαίδευσης, αλλά οι πραγματογνώμονες μπορούν να παρακολουθούν επιμορφώσεις σε εθελοντική βάση).

III. Αμοιβή των πραγματογνωμόνων

Η αμοιβή των πραγματογνωμόνων καθορίζεται από κανονισμό. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, ιδίως εάν η αποστολή του πραγματογνώμονα είναι ιδιαίτερα περίπλοκη, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να μην εφαρμόσει το νόμιμο τιμολόγιο. Στην πράξη, οι πραγματογνώμονες ζητούν συνήθως από τους διαδίκους να συμφωνήσουν να τους καταβάλουν υψηλότερο ποσό αμοιβής από το νόμιμο τιμολόγιο. Στις αστικές υποθέσεις, όταν ο πραγματογνώμονας διορίζεται από το δικαστήριο, ο ένας διάδικος υποχρεούται να προκαταβάλει την αμοιβή του πραγματογνώμονα. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να λάβουν προκαταβολή έναντι της αμοιβής τους που υπερβαίνει το νόμιμο τιμολόγιο. Ωστόσο, στο τέλος της δίκης, στην απόφαση επί της ουσίας, το δικαστήριο αποφασίζει ποιος θα φέρει τελικά το κόστος. Το κόστος μπορεί να επιμεριστεί μεταξύ των διαδίκων. Τα μέρη μπορούν να λάβουν νομική συνδρομή προκαθορισμένου ύψους όσον αφορά την αμοιβή του πραγματογνώμονα.

Στις ποινικές υποθέσεις η προκαταβολή έναντι των εξόδων καταβάλλεται πάντοτε από το κράτος. Ο κατηγορούμενος οφείλει να καταβάλει την αμοιβή του πραγματογνώμονα μόνο σε περίπτωση καταδίκης του. Οι πραγματογνώμονες που ζητεί ο εισαγγελέας μπορούν επίσης να αμείβονται από το κράτος.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμόνων

Δεν υπάρχει ειδικός κανόνας για την ευθύνη των πραγματογνωμόνων. Συνεπώς, η δράση τους διέπεται από τους γενικούς κανόνες περί αδικοπρακτικής και συμβατικής ευθύνης. Οι εν λόγω κανόνες δεν προβλέπουν ανώτατο όριο ευθύνης. Δεν υπάρχει υποχρέωση κάλυψης της πιθανής ευθύνης του πραγματογνώμονα μέσω ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Ο διορισμός των πραγματογνωμόνων διέπεται από ειδικό νόμο της 7ης Ιουλίου 1971, τον «Loi du 7 juillet 1971 portant en matière répressive et administrative, institution d'experts, de traducteurs et d'interprètes assermentés et complétant les dispositions légales relatives à l'assermentation des experts, traducteurs et interprètes». Ο εν λόγω νόμος διέπει μόνο τις ποινικές και διοικητικές υποθέσεις. Δεν υπάρχει ειδικός νόμος για τις αστικές υποθέσεις. Ισχύουν ορισμένες διατάξεις των κωδίκων ποινικής και πολιτικής δικονομίας, καθώς και ο γενικός νόμος περί διοικητικής διαδικασίας της 21ης Ιουνίου 1999, ο «loi du 21 juin 1999 portant règlement de procédure devant les juridictions administratives».

Δεν υπάρχουν θεμελιώδεις διαφορές μεταξύ των διαδικασιών διορισμού σε αστικές, διοικητικές και ποινικές υποθέσεις. Ωστόσο, στις ποινικές υποθέσεις, ο κατηγορούμενος έχει περισσότερα δικαιώματα απ' ό,τι στις λοιπές υποθέσεις. Η συντριπτική πλειονότητα των δικαστικών πραγματογνωμόνων διορίζονται σε προκαταρκτικές διαδικασίες, πριν από τη δίκη. Τουλάχιστον το ήμισυ των αιτημάτων διορισμού πραγματογνώμονα υποβάλλονται στο πλαίσιο προκαταρκτικής διαδικασίας. Ο διορισμός πραγματογνώμονα κατά τη διάρκεια της κύριας διαδικασίας δεν συνηθίζεται.

1. Διορισμός πραγματογνωμόνων

Στο Λουξεμβούργο, οι δικαστικοί πραγματογνώμονες διορίζονται από τα δικαστήρια ή προσλαμβάνονται από τους διαδίκους. Μόνον οι δικαστές μπορούν να διορίζουν πραγματογνώμονες που έχουν την ιδιότητα του δικαστικού πραγματογνώμονα, είτε κατόπιν αιτήσεως των διαδίκων είτε αυτεπαγγέλτως. Στις ποινικές υποθέσεις ο ανακριτής, ο «juge d'instruction», διορίζει συχνά πραγματογνώμονα, κατόπιν αιτήσεως του κατηγορουμένου ή του εισαγγελέα. Ο ανακριτής μπορεί επίσης να διορίσει αυτεπαγγέλτως πραγματογνώμονα. Δεδομένου ότι η απόφαση του ανακριτή συνιστά προδικαστική απόφαση, δεν εφαρμόζεται η αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης.

Στο ποινικό δίκαιο υπάρχουν ειδικοί κανόνες για συμπραγματογνώμονες ή αντιπραγματογνώμονες που βρίσκονται στη διάθεση του κατηγορουμένου.

Σε αστικές, εμπορικές και διοικητικές υποθέσεις, μπορεί να διοριστεί πραγματογνώμονας πριν από τη δίκη, εφόσον υπάρχει ιδιαίτερα επείγουσα ανάγκη.

α) Διορισμός από το δικαστήριο

Κατά τη διάρκεια της κύριας δίκης, το δικαστήριο διορίζει δικαστικό πραγματογνώμονα όταν χρειάζεται συμβουλές για τεχνικά ζητήματα τα οποία ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της δίκης. Τα δικαστήρια μπορούν να διορίσουν πραγματογνώμονα κατόπιν αιτήσεως των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως. Οι πραγματογνώμονες πρέπει να αναφέρουν τυχόν συγκρούσεις συμφερόντων με διάδικο.

Ο προδικαστικός διορισμός πραγματογνώμονα είναι εφικτός εάν το ζήτημα είναι επείγον ή απαιτείται πραγματογνωμοσύνη ενόψει επικείμενης δίκης επί της ουσίας της διαφοράς. Ο διορισμός πραγματογνώμονα στο εν λόγω προκαταρκτικό στάδιο αποτελεί το μοναδικό αντικείμενο της διαδικασίας και προϋποθέτει την υποβολή ειδικής αίτησης από τους διαδίκους. Κατά κανόνα, η διαδικασία αυτή δεν μπορεί να κινηθεί χωρίς να δοθεί στον κατηγορούμενο η δυνατότητα ακρόασης από τον δικαστή. Ωστόσο, σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, δικαστικοί πραγματογνώμονες μπορούν να διορίζονται αμέσως, αλλά στην περίπτωση αυτή πρέπει να δίνεται στον εναγόμενο η δυνατότητα ακρόασης σε μεταγενέστερο στάδιο.

Οι διάδικοι, όταν υποβάλλουν αίτηση διορισμού δικαστικού πραγματογνώμονα ή υποβάλλουν παρατηρήσεις επί της υπόδειξης του δικαστηρίου για σχετικό διορισμό, μπορούν να προτείνουν ονόματα και να συμφωνήσουν σε ορισμένο πραγματογνώμονα. Εάν το δικαστήριο αποφασίσει να διορίσει αυτεπαγγέλτως δικαστικό πραγματογνώμονα, πρέπει να ενημερώσει τους διαδίκους σχετικά και να ζητήσει τις παρατηρήσεις τους προτού λάβει την εν λόγω απόφαση. Τα δικαστήρια δεν υποχρεούνται να διορίζουν πραγματογνώμονες που περιλαμβάνονται στο μητρώο πραγματογνωμόνων, αλλά συνήθως το πράττουν.

β) Διορισμός από τους διαδίκους

Αν και τα μέρη δεν διορίζουν ποτέ δικαστικούς πραγματογνώμονες, μπορούν να συμμετέχουν στον διορισμό πραγματογνώμονα από το δικαστήριο. Ενδέχεται να συμφωνήσουν επί της αποστολής του πραγματογνώμονα, επί της επιβάρυνσης με τις δαπάνες και ακόμη και επί συγκεκριμένου πραγματογνώμονα. Στη συνέχεια, αποστέλλουν κοινή επιστολή διορισμού στον επιλεγμένο πραγματογνώμονα. Εφόσον συμφωνούν αμφότεροι οι διάδικοι, ο δικαστής μπορεί να επιτρέψει τον διορισμό του εν λόγω πραγματογνώμονα. Αυτό συμβαίνει πολύ συχνά στο πλαίσιο προκαταρκτικών διαδικασιών.

2. Δικονομία (πολιτική)

Ο δικαστικός πραγματογνώμονας, μόλις διοριστεί, συγκαλεί τους διαδίκους για να συζητήσει μαζί τους την υπόθεση. Οι πραγματογνώμονες επικοινωνούν συνήθως με τους διαδίκους μέσω των δικηγόρων τους και ενημερώνουν επίσης το δικαστήριο για τις εξελίξεις. Δεν υπάρχουν ειδικοί κανόνες για τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας αυτής, εκτός από την υποχρέωση να τηρείται πάντα η αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης: κάθε διάδικος έχει πάντα το δικαίωμα να εκφράζει τη γνώμη του για όλες τις πτυχές της υπόθεσης.

Η εν λόγω αρχή υποχωρεί σε δύο περιπτώσεις. Πρόκειται για την εξέταση από τον πραγματογνώμονα των αμιγώς πραγματικών πτυχών και για τις έρευνες που εισβάλλουν στην ιδιωτική σφαίρα (δηλαδή τις ιατρικές εξετάσεις). Όμως, σ' αυτές τις περιπτώσεις, ο πραγματογνώμονας πρέπει να παρουσιάσει τα αποτελέσματα των ερευνών στους λοιπούς διαδίκους πριν από την οριστική υποβολή της έκθεσής του.

Η πρόσδος των ερευνών του πραγματογνώμονα παρακολουθείται από το αρμόδιο δικαστήριο. Κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, το δικαστήριο μπορεί να συμφωνήσει ότι ο πραγματογνώμονας δεν διαθέτει επαρκή προσόντα και να διορίσει διαφορετικό πραγματογνώμονα. Δεδομένου ότι στη συντριπτική πλειονότητα των υποθέσεων διορίζεται ένας μόνο πραγματογνώμονας, δεν προβλέπεται διαδικασία συνάντησης των πραγματογνωμόνων πριν από τη δίκη για να περιορίσουν τα ζητήματα.

α) Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Ο πραγματογνώμονας υποβάλλει την έκθεσή του γραπτώς. Δεν υπάρχει συγκεκριμένη δομή που πρέπει να ακολουθεί ο πραγματογνώμονας στην έκθεσή του. Ο πραγματογνώμονας έχει υποχρέωση πίστης κατά την εκτέλεση της αποστολής του και υποχρέωση τήρησης της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης. Πρέπει να απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά που περιέχονται στην αποστολή του, αλλά δεν επιτρέπεται να απαντά σε νομικές ερωτήσεις. Η αποστολή του πραγματογνώμονα καθορίζεται από το δικαστήριο, με εξαίρεση τις διαδικασίες στις οποίες ο πραγματογνώμονας διορίστηκε από τους διαδίκους χωρίς την παρέμβαση του δικαστή, στις οποίες απαντά στις ερωτήσεις των διαδίκων.

Δεν είναι υποχρεωτική η σύνταξη προκαταρκτικής έκθεσης, αλλά τέτοια έκθεση μπορεί να συνταχθεί εάν απαιτείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης. Αυτό ισχύει ιδίως εάν προκύψουν νέα ερωτήματα κατά την εκτέλεση της αποστολής ή εάν οι διάδικοι δεν συνεργαστούν με τον πραγματογνώμονα. Οι περιπτώσεις στις οποίες ο πραγματογνώμονας μπορεί να χρειαστεί να υποβάλει συμπληρωματική έκθεση είναι σπάνιες. Αυτό μπορεί να συμβεί αν ο πραγματογνώμονας δεν απάντησε σε όλες τις ερωτήσεις που περιλαμβάνονταν στην αποστολή του ή όταν ανακύπτουν πρόσθετες ερωτήσεις αργότερα. Το δικαστήριο εκδίδει νέα εντολή, στην οποία αναφέρεται η ανάγκη πρόσθετων στοιχείων και προσδιορίζονται οι ερωτήσεις που πρέπει να απαντηθούν. Οι διάδικοι μπορούν να ζητήσουν περαιτέρω διευκρινίσεις από τον δικαστή. Ωστόσο, στην πράξη, είναι πιθανότερο να διοριστεί άλλος πραγματογνώμονας, ανάλογα με τον βαθμό ικανοποίησης των διαδίκων από την πρώτη έκθεση.

Οι εκθέσεις των πραγματογνωμόνων μπορούν να αμφισβητηθούν τόσο με τις δηλώσεις των διαδίκων όσο και με την παροχή αντίθετης πραγματογνωμοσύνης. Τα δικαστήρια δεν δεσμεύονται από τη γνώμη που διατυπώνεται στις εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης. Σύμφωνα με τη νομολογία, το δικαστήριο μπορεί να μην υιοθετήσει τη γνώμη του πραγματογνώμονα εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι προς τούτο, δηλαδή εάν ένας ή αμφότεροι οι διάδικοι αποδείξουν ότι ο πραγματογνώμονας έχει άδικο. Αντιφατικές εκθέσεις έχουν την ίδια αποδεικτική ισχύ, ανεξάρτητα από το αν ο πραγματογνώμονας διορίστηκε από το δικαστήριο ή από τους διαδίκους. Εκθέσεις που συντάχθηκαν με πρωτοβουλία ενός εκ των διαδίκων, ή αντιφατικές εκθέσεις, ή εκθέσεις που συντάχθηκαν κατά παράβαση από τον πραγματογνώμονα της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης μπορούν να προσκομίζονται και να συζητούνται στη δίκη, αλλά δεν έχουν την ίδια αποδεικτική ισχύ με τις εκθέσεις που υποβάλλονται κατόπιν τήρησης της εν λόγω αρχής.

β) Ακροαματική διαδικασία

Οι πραγματογνώμονες δεν χρειάζεται να παρίστανται σε τυχόν προκαταρκτική ακρόαση. Πρέπει να παραστούν στη συζήτηση προκειμένου να απαντήσουν σε ερωτήσεις του δικαστηρίου μετά την υποβολή της έκθεσής τους. Δεν αντεξετάζονται στο δικαστήριο.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνομωσίας και Εμπειρογνομώνων (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/10/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.